

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

De incendio. Cap. XXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

- communicationem late sententia, etiam ut lese maiestatis rei ultimi supplicij, & confiscationis omnium bonorum, ac priuationis officiorum, & beneficiorum, si Clerici fuerint, penas incurrunt ex constitutione Urbani VII. quam refert Barbof. de offic. & pot. Episc. par. 3. all. 51. num. 134.
- 4 Obseruant autem DD. eos tantum Astrologia Iudiciaria esse reos, qui ex astris præcisè faciunt iudicia, vel natiuitates hominum circa futuros effectus contingentes ab humana voluntate pendentes, ac de istis loqui constitutionem Sixti V. ita Bonacin. de censur. in par. disp. 2. q. 2. pun. 38. nu. 3. & seq. Megal. in ver. Astrologia num. 6. Dian. par. 4. tr. 7. ref. 17. vbi citat Less. de iust. & iur. lib. 2. c. 43. dub. 6. num. 42. Barbof. loco cit. n. 134. quibus adde S. Tho. 2. 2. q. 95. ar. 5. vbi dicit, quod corpora cælestia non possunt esse per se causa operationum liberi arbitrij, licet possint ad hoc dispositiue inclinare, quatenus influunt in corpus humanum, & per consequens in vires sensitivas: quia tamen vires sensitivæ obediunt rationi, nulla necessitas ex hoc libero arbitrio imponitur, sed contra inclinationem celestium corporum homo potest per rationem operari, idem dicit Graff. par. 1. lib. 2. cap. 3. num. 12. & seq. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 186. & alij communiter. vnde qui certo crederet, aliquem, quia sub tali sydere, vel constellatione natus fuerit, cogi ad bene, vel male operandum, in hæresim incidet c. illud 26. q. 2. Vulp. in Prax. Iudic. cap. 37. nu. 14. Megal. in ver. Astrologia num. 8.
- 6 Ex quo inferuat, nullo iure prohiberi prædictionem, vel iudiciū circa inclinationes hominum; de his enim aliquale iudicium trahi posse ab astris, dicit Sylu. in ver. superstitio n. 6. Bonacin. loco cit. pun. 38. nu. 3. Vulp. vbi supra p. 13. Megal. num. 6. & 7. Dian. par. 4. tr. 7. ref. 17. & alij communiter.
- 7 Inferunt 2. neque prohiberi eas coniecturas, quæ ab alijs etiam causis, & circumstantijs particularibus desumuntur, videlicet ab ipsa corporis complexionem, dispositionem, seu temperamento personæ, ab actionibus hominis, alijsque consimilibus circumstantijs, Sylu. in ver. superstitio num. 6. Bonacin. loco cit. num. 6. vbi citat Less. lib. 2. cap. 43. dub. 6. nu. 42. Sanch. in oper. mor. lib. 2. cap. 38. num. 33. & alios, & hanc esse communem d. Dian. p. 4. tr. 7. ref. 17.
- 8 Inferunt 3. non prohiberi iudicia, & naturales obseruationes circa rem medicam, nauigationem, & Agriculturam, ut constat ex d. constitutione Sixti V. & docet Sanchus Thom. loc. cit. d. ar. 1. Barbof. d. par. 3. all. 51. nu. 134. Ricc. in Prax. par. 2. ref. 186. Vulp. d. cap. 37. n. 13. & alij communiter.

S V M M A R I V M:

- 1 Crimen incendiij est mixti fori.
- 2 Qua pena puniatur Incendiaris de iure civili.
- 3 Item qua pena plectatur de iure canonico.

CAP.

C A P. XXIII.

De Incendio.

Oc etiam delictum
est mixti fori, cum
ab utroque iure punia-
tur *cap. cum deuotissi-*
mam, & cap. seq. 12.

q. 2. cap. si quis ecclesiam 17. q. 4. cap. pessimam 23. q. 8. cap. si egressus & cap. seq. de Iniur. & damn. dat. cap. uia nos de sent. excomm. l. qui ades l. si fortuito ff. de Incend. ruin. & nau. frag. l. capitalium. §. Incendiarij ff. de Pgn. atque ita tenet Fab. à Monteleo in Pract. Arbitr. par. 4. n. 799. quem refert Farinac. in Prax. & Theorica crimin. tit. de var. & diuer. crimin. q. 100. nu. 15. Diaz in Pract. crim. can. c. 108. ver. Incendiarij Foller. in simil. Prax. in ver. aut Incendijum c. 25. p. 2. Menoch. de Arbitr. Iud. lib. 2. cas. 390. nu. 39.

De Iure civili pœna capitis pro hoc crimine imponitur, ut in *d. l. capitalium. §. Incendiarij*, si cū dolo incendium commissum fuit *Andr. Gaill. pract. obseruat. lib. 2. obseru. 22. num. 6. Franc. Marc. dec. 417. nu. 2. par. 2.* vbi etiam dicit, quod mitius punitur qui committit incendium ruri, quam in ciuitate, cum ibi sit minus periculum *iuxta d. l. capitalium §. Incendiarij.*

Sed si ex negligentia, seu culpa incendium sequitur, distinguendum est: aut enim sequitur ex lata culpa, & hoc casu omnes conueniunt, posse incendiarium puniri etiam corporaliter, ut notat.

etiam Franc. Marc. par. 1. dec. 61. nu. 5. nō tamen ita grauiter, ac si dolo commissum fuisset, sed pœna arbitraria Bart. in l. 1. num. 5. in fin. ff. de offic. Praef. Vigil. & alij apud Farinac. in Prax. crimin. tit. de var. & diuer. crimin. q. 110. nu. 17. & ultra tenetur ad damna, & interesse Grammat. decis. 3. num. 16. & seq. Andr. Gaill. obser. 22. nu. 2. lib. 2. & communem dicit Farina. loco cit. nu. 18.

Aut sequitur ex leui culpa, & tunc incendiarius non punitur corporaliter, nisi in subsidiū quādo Incendiarius non potest damna resarcire *l. qui ades ff. de Incendio. ruin. & naufrag. Bart. in d. l. 1. num. 5. in fin. Cepoll. de Seruitut. rust. pred. cap. 44. rubr. de Igne n. 8 in fin. Cephal. conf. 362. n. 8. Franc. Marc. d. decis. 61. num. 5. par. 1.*

Possit etiam ultra emendam damni ad pœnam pecuniariam, fisco applicandam damnari: pœna tamen in tali casu debet esse modica, ut probatur ex *d. l. capitalium §. Incendiarij*, ibi, *vel modice vindicetur.*

Aut sequitur ex culpa leuissima, & in tali casu non tenetur ad aliquam pœnam criminaliter *Gabr. conf. 159. num. 3. lib. 1. Farinac. d. q. 110. num. 20. & alij communiter:* nec tenetur ciuilliter actione *l. Aquiliae* ad damna & interesse, si culpa leuissima consistat in omitendo, secus si consistat in committendo *l. si seruus seruum §. si fornacarius ff. ad l. Aquil. glos. penult. in l. si mora ff. sol. metri. Bart. in repet. l. quod Nerua n. 29. ff. de pos. Alexan. conf. 50. num. 9. lib. 1. &*

in l. domus h. peditarias nu. 5 ff. de leg. 1. Roland. conf. 95. nu. 29. & 30. lib. 2. Magon. decis. Florent. 111. num. 27. Menoch. de arbitr. Iudic. lib. 2. cas. 390. num. 1. Barbos. de offic. & pot. Episc. par. 3. alleg. 51. n. 76. Afflict. decis. 56. num. 9. & est communis opinio: nisi rem aliquā acceperit ex contractu, in quo de sui natura veniat leuissima culpa, prout in commodato vel alijs contractibus, qui fiunt gratia vnius tantum: tunc enim tenetur ex incendio orto ex leuissima culpa, etiam in omittendo cap. vn. de Commod. Roland. conf. 95. nu. 26. lib. 2. Masc. de Probat. lib. 1. com. luf. 467. n. 12. præsumitur autē in dubio, quod in incendio interuenerit leuissima culpa, nisi aliter probetur glo. in §. præterea ver. debet Instit. Quib. mod. re. contrah. oblig. Alexā. conf. 50. num. 9. lib. 1. Grammat. dec. 3. num. 1.

Si verò incendium ex casu fortuito prouenerit, nulla incurritur poena l. si fortuito ff. de Incend. ruin. & naufr. Bart. in l. 1. n. 5. in fin. vers. tertio casu ff. de offic. Præs. vigil. dicitur autē fortuitum incendium, si itā sequatur, vt præuideri non potuerit, puta quia subita vis ventorum ignem longius produxit, & qui ignem immisit, omnia, quæ oportuit, obseruauit l. qui occidit §. in hac ff. ad l. Aquil. glos. in cap. si quis domum ver. voluntarie de Iniur. & damn. dat. & in cap. si egressus in ver. red. et damnum eod. tit. Roland. conf. 95. num. 22. & seq. lib. 2. Cephal. cōf. 362. num. 22.

Vnde in tali casu non tenetur

quis ad damna, & interesse, nisi acciderit culpa sua, vel interuenerit pactum, seu in mora fuerit cap. vn. de Commod. cap. 2. de Depof.

Hinc inferitur 1. quod in pacto inter conductorem, & locatorem, nē in villa vrbana scenum, poneretur, tenebitur conductor ex locato, si illud posuit, & deinde seruus igne allato succendit; quia ipse causam præbuit inferendo scenum, vt in casu l. videamus §. fin. ff. locat.

Inferitur 2. quod si ex plaustro lapis ceciderit, & aliquid fregit, Plaustrarius Aquilię actione tenetur, si male composuit lapides; & ideo lapsi sint l. si seruus seruum §. si ex plaustro ff. ad l. Aquil. idem dicendum, si tempore ventoso ignē quis immiserit, aut non obseruauerit, nē ignis longius procederet, vt in d. l. qui occidit §. in hac Cepoll. de Seruit. Rust. præd. cap. 44. rubr. de Igne num. 6. & itā refert Gaill. lib. 2. obseruat. 22. num. 7. quemdam fuisse ad emendationem damni condemnatum, qui Ruri in columbario stantem tormenti bellici laxauit rotam, & præter opinionem occulta vipulueris stramineam tectum incendit, vnde ignis progressus vicina rusticorum tuguria consumpsit.

3. De iure verò canonico si Ecclesiam incendit, ipso iure est excommunicatus, ac debet eam in pristinum statum restituere, ac damna resarcire cap. si quis Ecclesiam 17. q. 4. cap. in litteris de Raptor. & cap. conquesti ubi glos. ser. excom-

excommunicatos de sent. excom. Decian. in Tract. crimin. to. 2. lib. 6. c. 24. Franc. Marc. dec. 417. nu. 1. p. 2. Menoch. de Arbitr. Iud. lib. 2. cas. 390. nu. 39. & 40. Idem dicendum est de incendente cœmeterium, aut alium locum sacrum seu religiosum Foller. in Prax. crimin. ca. non. par. 2. ver. aut incendium cap. 25. num. 2. Nauar. in man. cap. 17. nu. 100. vnde eos, qui incendunt xdes ecclesie existentes intra 30. vel 40. passus circa ecclesiam iuxta cap. sicut antiquitus 17. q. 4. esse excommunicatos ipso iure d. Hostiens. in sum. in tit. de Incendiar. num. 9.

Alij verò incendiarij non sunt ipso facto excommunicati, sed sunt excommunicandi iuxta glos. communiter receptam in d. cap. conque. sti ver. excommunicatos de sent. excom. Lopez. in Addit. ad Diaz. in Prax. crimin. canon. ver. Incendiarij cap. 108. Menoch. de Arbitr. Iud. lib. 2. casu 390. n. 40. Farinac. in Prax. crimin. tit. de var. & diuer. crimin. q. 110. n. 15. Nauar. in man. cap. 17. n. 100. quicquid dicat Clar. in d. fin. q. 77. ver. Incendiarij Bonacin. de Censur. in part. disp. 2. q. 3. pun. 43. n. 1. ver. ego verò, qui putant, omnes incendiarios esse ipso facto excommunicatos.

Hæc autem intelligenda sunt de Incendiarijs, qui prauo animo contra iustitiam ignem apponunt vt in d. cap. pestif. 23. quest. 8. non autem de ijs, qui præter directam intentionem sunt causa incendij, etsi fortè ex negligentia mortali se quantum sit incendium,

vt dicunt DD. quos refert, & sequitur Bonacin. loco cit. n. 3.

Obserua tamen, quod huiusmodi Incendiarij ante denunciationem absoluantur ab episcopo, refecto prius damno, & iuramento præstito, quod ignem vltterius non apponant iuxta cit. cap. pestif. man. post denunciationem verò non possunt absolui, nisi per Papam cap. tua nos de Sent. excom. glos. in cap. in litteris ver. anathematis de Raptor. Hostien. in Sum. in tit. de Incendiar. n. 9. Nau. in man. d. cap. 17. n. 100. & hanc esse magis communem dicit Clar. d. q. 77. ver. Incendiarij. Vnde nec Legatus à latere absolvere posset ab excommunicatione Incendiarios sic denunciatos secundum Io. Andr. in d. c. tua nos n. 2. vbi etiam Anebar. n. 2. & communem dicit Abb. ibidem n. 4.

Præterea tam Clericus, quam laicus pœna arbitraria puniuntur Fab. à Monteleo. in Prax. Arbitr. par. 4. n. 799. & alij, quos refert, & sequitur Menoch. d. lib. 2. cas. 390. nu. 39. Farinac. d. q. 110. num. 15. potest etiam Clericus Incendiarius beneficiopriuari Rebuff. in Prax. Benef. tit. de mod. amittent. benef. par. 3. cap. 1. n. 60. & si excessus esset magnus, posset etiam degradari secundum Farinac. d. tit. de var. & diuer. crimin. q. 110. n. 15. & seq.

Item Incendentes agros seu vineas priuantur ecclesiastica immunitate, vt d. Bonacin. de Censur. in part. disp. 2. q. 3. pun. 16. §. 6. n. 5.